

При навчанні також необхідно навчити студентів і створити умови для:

- збору відповідної інформації про культуру країни досліджуваної мови;
- вивчення зібраних даних з метою виявлення цінностей, відносин, поведінки, що характеризують конкретну культуру чи тип культури;
- об'єднання, узагальнення, класифікації отриманих даних.

Специфіка цільових і змістовних аспектів навчання іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми обумовлена тим, що в якості центрального елемента методичної моделі виступає студент як суб'єкт навчального процесу і як суб'єкт міжкультурної комунікації.

Виходячи з даної наукової парадигми, можна стверджувати, що пріоритет тут віддається розвитку комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція як методична категорія за своєю суттю інтегративна, так як включає різні види компетенцій: мовну, мовленнєву, соціокультурну, компенсаторну, навчальну. А якщо мати на увазі, що в процесі формування комунікативної компетенції повинні реалізовуватися і виховні, і освітні, і розвиваючі цілі, то ще більш очевидним стає інтегративний характер цілей навчання іноземної мови.

РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

Юлія Луцик (Суми, Україна)

Зазвичай у методиці викладання іноземної мови читання розуміється як репродуктивний вид мовленнєвої діяльності. Однак, у контексті вивчення української мови студентами-іноземцями його не варто недооцінювати. Читання текстів не тільки сприяє розширенню словникового запасу, підвищенню загальної грамотності, але й виступає засобом здобуття знань, закладає підґрунтя для подальшого професійного розвитку тих іноземців, які здобувають вищу освіту в Україні. Ця діяльність спрямована на сприйняття й розуміння написаного тексту, у її результаті людина одержує потрібну інформацію, дізнається ідеї й погляди автора з певної теми, переживає емоції, отримує задоволення.

Отже, актуальність представленої роботи зумовлена тим, що читання як вид мовленнєвої діяльності є надзвичайно важливим фактором опанування іноземною мовою. Мета публікації – стисло висвітлити особливості навчання іноземних студентів читання україномовних текстів на практичних заняттях початкового етапу.

З погляду методики викладання української мови як іноземної (УМІ) метою навчання читання є розкриття смислових зв'язків (розуміння) мовленнєвого твору, представленого у письмовому вигляді [2; 3; 4].

Безперечно, на кожному етапі викладання УМІ педагогу доречно зосередити увагу на розвиткові певних умінь і навичок: чи то для забезпечення технічного боку читання (навчання техніці читання) – сприйняття графічних знаків, співвіднесення їх з певним значенням, правильна вимова слів, словосполучень, розуміння їх значень тощо; чи то тих, які дозволяють сприймати смисл тексту – встановлення смислових зв'язків у тексті, сприйняття його змісту [0].

Сучасна методика викладання іноземних мов, у тому числі й української, накопичила суттєвий теоретико-практичний інструментарій щодо класифікації видів читання: за формою, за психологічною установкою, за ступенем участі рідної мови в розумінні тексту, за ступенем допомоги, за формою організації навчальної роботи, за цільовою спрямованістю й характером, за соціолінгвістичною спрямованістю. Це обумовлює чисельність підходів до навчання читання, різноманітність систем вправ для розвитку навичок читання, доречність їх використання на різних етапах опанування УМІ.

Зупинимося на деяких особливостях навчання читання іноземців на початковому етапі вивчення української мови й зауважимо аспекти, які ускладнюють цей процес.

Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності доречно починати з формування навичок техніки читання під час вступного фонетичного курсу паралельно з оволодінням графічними навичками. Технічні навички й уміння формуються під час читання вголос або під час внутрішнього промовляння. Так на початковому етапі протягом перших тижнів вивчення УМІ активно використовується читання вголос. З одного боку, таким чином студент-іноземець засвоює відповідність графічної й звукової системи української мови, правила інтонаційного оформлення речень. З іншого, досить часто він усю увагу зосереджує на процесі читання, намагаючись вимовити слово з правильним наголосом, словосполучення – з правильною ритмікою, речення – з правильною інтонацією, і це перешкоджає повноцінному розумінню змісту тексту.

Формуванню техніки читання сприяє чітко спланований комплекс вправ, який виконується систематично на кожному занятті. Він має містити різноманітні тренувальні завдання для роботи із складами, словами, реченнями й текстами. Результативними для формування техніки читання будуть наступні вправи: озвучування складів за спеціально розробленими складовими таблицями; промовляння слів, речень за викладачем, диктором чи самостійно; читання вголос й опанування ритмікою багатоскладових слів і словосполучень; читання вголос речень різних інтонаційних конструкцій; читання речень, в яких поступово збільшується кількість мовних одиниць, так звана «снігова куля» (Алі пише...; Алі швидко пише...; Алі швидко пише слова...; Алі швидко пише українські слова... тощо); читання й повторення, не дивлячись у текст, збільшуючи кількість речень, так зване «нанизування намиста» (1) Алі пише слова. 2) Алі пише слова. А Ахмед не пише слова. 3) Алі пише слова. А Ахмед не пише слова. Він читає текст); читання тексту вголос або мовчазне читання з обмеженням у часі; виразне читання; вивчення напам'ять віршів, діалогів, у подальшому – уривків прози.

При формуванні первинних навичок техніки читання методично обґрунтованим є добір текстів, які містять знайому для студентів лексику, а також багаторазове звернення до тексту і його багаторазове читання. Це сприяє кращому збереженню зорового образу слова, словосполучення, речення в пам'яті й співвіднесенню їх з певним смислом.

Зазвичай робота з текстом для навчання техніки читання на початковому етапі охоплює передтекстові, притекстові й післятекстові завдання. Такий підхід дозволяє студентів регулювати темп читання, повертатися до незрозумілих моментів і спокійно їх з'ясувати й засвоювати.

Передтекстові завдання можуть передбачати тренування читання складних для вимови слів і словосполучень; переклад незнайомих слів тощо. Такі вправи можуть виконуватися студентами вдома й частково перевірятися викладачем під час заняття. Притекстові завдання пов'язані безпосередньо з представленням тексту. При цьому викладач дає чітку настанову, як саме читати текст (наприклад, слухайте й намагайтеся повторювати за викладачем). Післятекстові завдання спрямовані на багаторазове читання тексту з метою розвитку й удосконалення навичок техніки читання (мовчазне читання тексту студентом; читання й розставляння наголосів у кожному слові; прослуховування зразкового читання (диктором або викладачем) і перевірка й виправлення наголошення слів; групове читання; читання в різному темпі; читання за певний час тощо); читання окремих фраз (запропонованих викладачем або

обраних самостійно студентом) і їх продовження за принципом «снігової кулі» чи «нанизування намиста» тощо.

Таким чином студенти-іноземці розширюють словниковий запас, запам'ятовують короткі висловлювання за темою вивчення, навчаються встановлювати логічні й смислові зв'язки в прочитаних текстах тощо.

Протягом навчального процесу види, форми й обсяг вправ з метою навчання читання змінюються. Педагоги, закликають уникати монотонності й однобічності при навчанні читання й не плутати навчання техніки читання власне з самим читанням [2]. Проте сформовані навички техніки читання сприятимуть активності й зацікавленості особи на заняттях і стануть основою для формування іншомовних компетенцій – полікультурної, країнознавчої, соціокультурної [3].

Техніка читання є важливим аспектом у навчанні студентів-іноземців читання як виду мовленнєвої діяльності на початковому етапі опанування УМІ. Регулярна робота над її розвитком сприяє подоланню деяких навчальних труднощів, дозволяє студенту-іноземцю змінити увагу з процесу читання й поступово перейти до осмисленого сприйняття змісту тексту, що є базою для його професійного розвитку в майбутньому.

Список літератури

1. Акишина, А. А., Каган, О. Е. (2012). *Учимся учить. Для преподавателя русского языка как иностранного*. Москва: Русский язык.
2. Бойко, Г. І. (2016). Удосконалення навиків читання студентів-іноземців на заняттях з української мови як іноземної. *Парадигма пізнання: Гуманітарні питання*, 2(13), 125-136.
3. Зозуля, І. Є. (2018). Навчання читання іноземних студентів україномовних текстів (початковий етап). *Закарпатські філологічні студії*, Вип. 5, Том 1, 20-25.
4. Шелест, Г. (2020). Читання як один з аспектів вивчення української мови як іноземної. *Актуальні питання гуманітарних наук*, Вип. 27, Том 5, 231-235.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ

Юлія Щербина (Суми, Україна)

В наш час успішний розвиток сучасного суспільства неможливий без оволодіння іноземними мовами, що сприяє інтеграції України у світове економічне співтовариство. Перехід до інформаційного суспільства вимагає нових професійних й особистісних якостей від студентів-аграріїв, що забезпечують їх мобільність і конкурентоздатність. Прожити без знання іноземних мов можна, але стати конкурентоздатним — ні. В умовах